

Slovenija na poti k eliminaciji raka materničnega vratu

Sporočilo za javnost

Prva obletnica lansiranja globalne strategije za eliminacijo raka materničnega vratu

Zavezo Slovenije k eliminaciji tudi letos obeležujemo z osvetlitvijo slovenskih znamenitosti v turkizni barvi, ki je simbolična barva raka materničnega vratu.

Ljubljana, 16. 11. 2021 – Jutri obeležujemo prvo obletnico lansiranja globalne strategije Svetovne zdravstvene organizacije za eliminacijo raka materničnega vratu. Slovenija bi lahko na podlagi odličnih rezultatov, ki jih dosega s presejalnim programom ZORA, postala celo ena prvih evropskih držav, ki bi ji to uspelo. Dva od treh ciljev Svetovne zdravstvene organizacije za eliminacijo raka materničnega vratu Slovenija namreč že izpolnjuje, to sta več kot 70 % udeležba žensk v programu ZORA in ustrezno zdravljenih več kot 90 % odkritih predrakavih sprememb materničnega vratu. Tretji cilj je doseči 90 % precepljenost deklic proti HPV. Ta cilj še ni dosežen, so pa **prvi rezultati glede populacijskega učinka cepljenja v Sloveniji spodbudni** in o njih bodo razpravljali na jutrišnjem 11. izobraževalnem dnevu programa ZORA, ki bo potekal v organizaciji Onkološkega inštituta Ljubljana in Ministrstva za zdravje. Prav tako bodo strokovnjaki razpravljali o tem, kako se slovenske ženske programa ZORA udeležujejo med pandemijo covid-19 in ali lahko pandemija ogrozi dobre rezultate programa ZORA in eliminacijo raka materničnega vratu v Sloveniji, **saj beležijo letos kar 12 odstotni upad odkritih predrakavih sprememb visoke stopnje pri ženskah, starih od 30 do 39 let.**

Cepljenje proti HPV v Sloveniji že kaže učinke na populacijski ravni

Doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med., vodja Državnega programa ZORA, Onkološki inštitut Ljubljana in predsednica Zveze slovenskih društev za boj proti raku: »Prva študija učinka cepljenja proti HPV v Sloveniji je pokazala, da cepljenje proti HPV že kaže učinke na populacijski ravni. Na Onkološkem inštitutu Ljubljana smo analizirali rutinsko zbrane podatke Registra ZORA in ugotovili, da imajo tiste generacije slovenskih deklet, ki so se med prvimi cepile proti HPV, za polovico manjšo verjetnost, da jim na ginekološkem pregledu v brisu materničnega vratu odkrijejo predrakave spremembe visoke stopnje kot enako stara dekleta v preteklosti, ki možnosti cepljenja še niso imele. To pomeni, da bodo cepljene generacije deklet pomembno manj zbolevala, zato bo pri njih manj konizacij in manj strahu, da bi predrakave spremembe napredovale v raka. Ker se je s časom precepljenost proti HPV v Sloveniji povečevala, lahko v prihodnje pričakujemo še večjo razliko med cepljenimi in necepljenimi generacijami.«

Slovenija na poti k eliminaciji raka materničnega vratu

Pomemben korak k temu, da slovenski otroci v odrasli dobi ne bodo zbolevali za raki in drugimi boleznimi, ki jih povzročajo okužbe s HPV, je letošnja uvedba brezplačnega cepljenja proti HPV v nacionalni program cepljenja tudi za dečke.

Nevaren upad odkritih predrakavih sprememb visoke stopnje za 12 % v letu 2021 pri ženskah, starih od 30 do 39 let

Slovenske ženske se tudi v času pandemije covid-19 redno udeležujejo preventivnih pregledov z brisom materničnega vratu pri svojih osebnih izbranih ginekologih, ki z izjemo nekajtedenske prekinitve na začetku pandemije covid-19 ves čas izvajajo tudi preventivne preglede v okviru programa ZORA. Triletna pregledanost žensk v programu ZORA tako tudi v času pandemije ostaja nad ciljno vrednostjo 70 %. Prav zaradi velike udeležbe žensk v programu ZORA in visoke kakovosti storitev v programu vsako leto v Sloveniji pravočasno odkrijemo in zdravimo okrog 1.600 predrakavih sprememb materničnega vratu visoke stopnje, ki bi nezdravljene lahko napredovale v raka materničnega vratu.

Doc. dr. Urška Ivanuš: »Skrbijo pa nas ženske stare med 30 in 39 let. V tej starostni skupini smo leta 2020 v Registru ZORA zaznali za 10 % manjšo udeležbo na presejalnih pregledih kot pred pandemijo in odkrili in zdravili kar za 14 % manj predrakavih sprememb visoke stopnje. Čeprav je v začetku leta 2021 kazalo, da se je stanje popravilo, se je konec pomladi zgodba ponovila in tako tudi v letu 2021 pri ženskah te starosti odkrivamo manj predrakavih sprememb materničnega vratu kot bi pričakovali. Sredi poletja je bil primanjkljaj že okrog 12 %. To nas zelo skrbi, še posebej zato, ker v tej starostni skupini običajno odkrijemo več kot tretjino vseh predrakavih sprememb visoke stopnje v Sloveniji. Neodkrite in nezdravljene spremembe visoke stopnje pri mlajših ženskah lahko namreč vodijo do raka materničnega vratu, ki se v nepresejani populaciji najpogosteje pojavi že med 40. in 49. letom starosti.«

Osebna izkušnja s HPV

Nina Gaspari, ambasadorica gibanja Gud Vajb: »Od svojega 16. leta starosti hodim na redne ginekološke preglede, skrbim za svoje zdravje in svoje partnerje sem si v življenju izbirala preudarno in po pameti. Zato me je diagnoza, da sem HPV pozitivna pri dopoljenih 38. letih starosti, presenetila. Poleg šoka me je ujelo še spoznanje, da o tej najpogostejši spolno prenosljivi okužbi, ki v življenju ujame vsaj 80 odstotkov spolno aktivnega prebivalstva, nisem vedela praktično nič. Od pomladi 2018 živim z zahrbtnim spremljevalcem, ki mi ga kljub posegu, trem biopsijam ter dodatnim spremembam v bolj zdravem in uravnoteženem življenju, še ni uspelo premagati. Izredno hvaležna sem, da imamo v Sloveniji program ZORA, ki bdi nad pravočasnim odkrivanjem sprememb pri ženskah in prav slednji je tudi meni pomagal pravočasno odkriti predrakave spremembe in nadaljnje zdravljenje. Pomembno je, da se ženske v vseh starostnih

Slovenija na poti k eliminaciji raka materničnega vratu

obdobjih redno udeležujejo ginekoloških pregledov, tudi v času epidemije, saj lahko le na tak način pravočasno odkrijejo morebitne okužbe in preprečijo nadaljnjo širjenje in resnejše zaplete. Lahko še dodam, da sem se v letošnjem letu odločila tudi za cepljenje s tremi odmerki proti HPV, v želji, da mi tudi cepivo pomaga pri zaščiti proti drugim HPV virusom in mojemu telesu pomaga razviti protitelesa, da se bo, vsaj upam, uspešneje borilo z obstoječim gostom, ki se v mojem telesu očitno počuti dobro. V zadnjih treh letih sem na lastni koži ugotovila, da se o tej problematiki premalo pogovarjamo. Ko sem prvič dobila diagnozo, sem bila prepričana, da ne poznam nikogar, ki bi imel za seboj to izkušnjo. Ko sem počasi začela svojim najbližjim predajati informacijo, sem ugotovila, da sem obkrožena z ženskami in tudi nekaterimi moškimi, ki so podobne zgodbe že imeli. Drugo spoznanje je bilo, kako malo vemo o tej problematiki. Tako ženske kot moški. Slednji so iz javne debate praktično izvzeti, saj smo do nedavnega HPV okužbe povezovali izključno s predrakavimi spremembami in rakom materničnega vratu. Prav zato sem vesela, da kot ambasadorica gibanja Gud Vajb lahko s svojo zgodbo pomagam širiti zavedanje med ženskami in moškimi, predvsem glede rednih ginekoloških pregledov, preventive in možnosti cepljenja deklic in dečkov v 6. razredu ter odraslih žensk in moških.«

Izjava za javnost

Vljudno vabljeni k snemanju izjave za javnost pod turkizno osvetljenim Ljubljanskim gradom, jutri, **v sredo, 17. 11. 2021 ob 18. uri na Prešernovem trgu.**

Sogovornici bosta:

- doc. dr. Urška Ivanuš, dr. med., vodja Državnega programa ZORA, Onkološki inštitut Ljubljana in predsednica Zveze slovenskih društev za boj proti raku
- Nina Gaspari, ambasadorica gibanja Gud Vajb z osebno izkušnjo s HPV